Я ще молода. П'ятдесят маю. І пенсию — п'ятдесят п'ять. Мало? Не кажіть. Скільки заробила, стільки й маю. А це що? Новоархангельськ? Так тут же мій брат лежить! Став би! Став би!.. Не стає, не став, бо і йому ж робота.. . А люди добрі навкруги, ну, такі вже добрі, що не надивишся. "Женя, — каже і-олова, — їдь..." І я зібралася, хату, собаку, курей, три вишні на сусідку лишила, зібралася — Київ, вулиця Кривоноса, шість, троюрідна сестра сина женить, їду, ситра хочу, ось вам ножичок, відкрийте пляшечку, якщо можете, пальці мої на буряках зігнулись, як зігнулись, так і не розігнуться, а буряки, бачите, не такі, як у нас, — у нас буряк уже землю застелив. А хто ж то у полі собаку до дерева прив'язав? Станьте! Станьте!.. Не стає... А я зійшла б та того собаку і відв'язала. Бо який вже той день стоїть, ребрами світить, дощ, шосе Ленінград — Одеса... А як же я була схитрила! Прийшла з партизанів. Прийшла. У хаті — хрестись. Хоч хрестись, хоч тікай. Павуки по кутках і ті повтікали. А наші біжать, все ж біжать! А в мене картопельки півмішечка було поза піччю. Я за піч — є! Не взяли німці, не з'їли, бо я ту картопельку так заховала!.. За ту я картопельку, на город, і — садить. Копаю, копаю, а тут вже наші чогось вже назад біжать, временно відступають, — а за ними німці. Так я усю ту картопельку в землю, закопала, прикидала, зробила над нею могилку, ще й лопаткою відрівняла. Обмастила смолою зуби — заразна! — лягла під хатою, жду.

Лежу-лежу, джміль по руці повзе, як наші знову проз мене. Знову вперед. Я тоді в ту картопляну могилку лопату, послинила і хіміческим карандашом на тій лопаті написала: "Тут лежать похоронені бойци смертю храбрих", а сама тікати в тил до наших, бо, може, наші ще знову раз відбіжать, а німці знову ж надбіжать, а тут могилка з картоплею — не будуть же вони ту могилку розкопувати. Біжу-біжу, аж тут наш медсанбат. То що два дні і дві ночі я в тому медсанбаті поперев'язувала, аж як медсанбат побіг вперед, і я за ним, до хати, до своєї картопляної могилки, лопата як лопата, тільки мій хіміческий чи то дощ позмивав, чи хто, як на лопаті грамотними буквами крейдою написано: "Смертю храбрих воскресли. Разведчики". Отак Женя свою першу воєнну картоплю і посадила... Голова мені каже: "Женя, як хочеш, так і роби". А

я і роблю. Хочу, а чо ж? Оце в Польщу до брата їздила і до другого їздила на Балатон, до третього поїхала б, пішки пішла б, — та хто його знає, де він є? — А от оцей отут-о, у Новоархангельську, під боком, аж я хіба знала? А люди добрі, такі ж милесенькі, народонько дорогий, Женя ваша їде у Київ, морозиво у Києві — ну, таке ж уже дешеве та добре — пішки ішла б, не те що їхала... Я ще молода. А дивіться, а дивіться, як люди на могилки виходять, проводи сьогодні, День Победи. День Победи, людоньки, ясний, світлий та милий, Женя вишнівочку в гості везе, добрий чоловік коло мене сидить, вікно в автобусі прикрив, щоб мені не дуло...

1985